

MISS SAIGON

Lärarhandledning

Musik CLAUDE-MICHEL SCHÖNBERG

Sångtexter RICHARD MALTBY JR och ALAIN BOUBLIL

Anpassad från den franska originaltexten av ALAIN BOUBLIL

Ytterligare sångtexter av MICHAEL MAHLER

Orkestreringar av WILLIAM DAVID BROHN

Sjungs på engelska och textas på svenska och engelska.

Dirigent och musikaliskt ansvarig JOAKIM HALLIN

Dirigent CHRISTOFFER NOBIN, MARTYNA SZYMCZAK

Regi GUY UNSWORTH

Scenografi DAVID WOODHEAD

Kostymdesign JEAN CHAN

Ljusdesign MATT HASKINS

Koreografi CRESSIDA CARRÉ

Ljuddesigner AUDIO CRAFT SCANDINAVIA AVGOUSTOS PSILLAS

Assisterande ljuddesigner AUDIO CRAFT SCANDINAVIA PETER EBBESSON

Maskdesign TIJU LUHT

27 september 2025–28 mars 2026

Föreställningslängd ca 3 tim och 10 min. inkl. 1 paus. (35 min.)

Förbered besöket

För att ert besök ska bli så bra som möjligt har vi tagit fram information och riktlinjer för skolbesök.

Gå igenom dem tillsammans med eleverna. GöteborgsOperans [information och riktlinjer](#).

Fotograf: Okänd

En bild med många berättelser

Tolka bilden

Be eleverna skriva en kort text utifrån tankarna som bilden väcker. Eller samtala i klassen.

Utgå ifrån frågorna:

1. Vad tror du händer på bilden?
2. Vilka känslor, tankar eller frågor väcker bilden hos dig?
3. När tror du att bilden är tagen?
4. Var tror du att personerna befinner sig?
5. Vem kan ha tagit bilden, och varför?

Diskutera i klassen

1. Jämför era svar. Är de lika eller olika?
2. Hur kan en bild rymma så många berättelser?

Till läraren

Berätta för eleverna att bilden visar en vietnamesisk mor som tar farväl av sin dotter som ska resa till sin amerikanske far efter kriget. Bilden inspirerade Alain Boublil (text) och Claude-Michel Schönberg (musik) att skriva musikalen *Miss Saigon*.

Diskutera i klassen

1. Förvånade den sanna historien dig?
2. Hur påverkas din tolkning av bilden nu när du vet bakgrunden?
3. Vad kan man förvänta sig av handlingen i musikalen *Miss Saigon* utifrån bilden?
4. Vad berättar bilden om karaktärerna och miljön i *Miss Saigon*?
5. Varför tror du *Miss Saigons* upphovspersoner blev inspirerade av bilden?
6. Gå igenom vad en musikal är och hur den skiljer sig från genrer som opera och teater.
7. Den berömda operan *Madame Butterfly* av Giacomo Puccini är förlaga till musikalen *Miss Saigon*. *Madame Butterfly* hade premiär 1904 och utspelar sig i Nagasaki i Japan, kring sekelskiftet 1900. Om ni vill – jämför handlingarna med varandra.

Vietnamkriget

Vietnamkriget (ca 1957-1975) var bland annat en följd av det franska kolonialkriget i Indokina (Vietnam) 1946-1954. När fransmännen lämnade Vietnam delades landet i två delar: Nordvietnam (kommunistiskt) och Sydvietnam (stött av västvärlden, särskilt USA). Men i Sydvietnam fanns den kommunistiska gerillarörelsen FNL. Med stöd av Nordvietnam ville FNL bekämpa den sydvietnamesiska regeringen i Saigon.

För att förhindra att FNL skulle segra och göra landet kommunistiskt, skickade USA trupper till Sydvietnam i mitten av 1960-talet. Det ledde till Vietnamkriget. Det blev ett brutalt krig där många civila drabbades hårt. Kriget slutade 1975 när Sydvietnamesiska Saigon föll till Nordvietnams styrkor. Det här är startpunkten för *Miss Saigon*.

Tidslinje

1954

Frankrike förlorar kontrollen över Vietnam. Landet delas i två delar vid 17:e breddgraden: Nordvietnam (kommunistiskt) och Sydvietnam (stöds av västvärlden).

1955

USA börjar stödja Sydvietnam med militär rådgivning och pengar för att stoppa kommunismens spridning.

1964

Tonkin-incidenten leder till att USA trappar upp sin militära insats. Fler soldater skickas till Vietnam.

1968

Tet-offensiven: Nordvietnamesiska styrkor och Vietcong genomför en stor attack. Den visar att kriget inte går så bra som USA tidigare påstått. I USA börjar allt fler ifrågasätta kriget.

1973

USA och Nordvietnam skriver under ett fredsavtal i Paris. Amerikanska soldater börjar lämna Vietnam.

1975

Den 30 april faller Saigon till Nordvietnams armé. Kriget är över. Vietnam blir ett enat kommunistiskt land. *Miss Saigon* börjar när Saigon faller.

Fördjupningsfrågor om Vietnamkriget – globalt och svenskt perspektiv

Ta reda på:

Om kriget

1. Vilka var orsakerna till Vietnamkriget? Hur hänger de ihop med kalla kriget?
2. Vilka länder var inblandade, direkt eller indirekt?
3. Hur drabbades den vietnamesiska civilbefolkningen under kriget?

Om USA:s roll och reaktioner

4. Hur påverkades den amerikanska befolkningen av kriget? Vilka röster var för respektive emot?
5. Vad innebär begreppet *bui-doi* i efterkrigstidens USA?

Om Sveriges reaktion och roll

6. Hur såg den svenska regeringen på Vietnamkriget? Hur uttryckte man sig officiellt?
7. Vad gjorde den svenska fredsörelsen?
8. Sverige var ett av få västländer som tidigt erkände Nordvietnam. Varför? Vad fick det för konsekvenser?

Om efterverkningar och arv

9. Vad hände med många vietnamesiska flyktingar efter kriget? Hur togs de emot i Sverige?

Handlingen

Miss Saigon utspelar sig under Vietnamkrigets sista dagar. Året är 1975. I staden Saigon krockar kulturer och idéer – ofta med våldsam kraft. Mitt i kaoset får en kärlekshistoria sin början.

Den vietnamesiska tjejen Kim och den amerikanske soldaten Chris och blir förälskade. När staden faller skiljs de åt och Chris återvänder till USA. Kim flyr till Thailands huvudstad, Bangkok.

Flera år senare reser Chris till Bangkok med sin fru Ellen. Det han inte vet är att Kim fött deras son, Tam.

Kim har uppfostrat Tam på egen hand. När hon och Chris möts igen ställs de inför svåra beslut.

Karaktärerna

Kim

Kim är en 17-årig vietnamesisk tjej som har förlorat sina föräldrar. För att klara sig söker hon arbete i Saigon och hamnar på Dreamland – en bar och bordell som besöks av amerikanska soldater.

Chris

Chris är en ung amerikansk soldat som arbetar som chaufför på den amerikanska ambassaden i Saigon.

Ellen

Ellen är Chris amerikanska fru. När de reser till Bangkok försöker hon få honom att konfrontera sitt förflutna.

Engineer (Ingenjören)

Engineer har fransk-vietnamesisk bakgrund och äger nattklubben Dreamland. Hans dröm är att ta sig till USA som han anser är vägen till frihet, rikedom och makt.

John

John är Chris nära vän och kollega.

Gigi

Gigi arbetar på Dreamland tillsammans med Kim. Hennes dröm är att ta sig till USA för att börja ett nytt liv.

Thuy

Thuy är Kims barndomsvän. Redan när de var små bestämde deras familjer att de ska gifta sig. Thuy är besatt av tanken på att de ska gifta sig även om Kim inte vill.

Vem är vem och vad är vad?

Citaten nedan är ur *Miss Saigon*.

Ambassadör Graham Martin

USA:s ambassadör i Vietnam. Han var en av de sista som lämnade ambassaden i Saigon den 29 april 1975. Hans personal kallade honom kärleksfullt för ”The Old Man”.

Bangkok

Thailands huvudstad. Hit flydde många människor från Vietnam i små båtar över det farliga Mekongdeltat. Dessa flyktingar kom att kallas *boat people*.

Bui-doi

These kids hit walls on every side, they don't belong in any place.

Bui-doi betyder ungefär *livets damm*. Så kallades barn födda av amerikanska soldater och vietnamesiska kvinnor. Många av barnen blev utstötta – både i Vietnam och i USA.

FOB

Their secret they can't even hide, it's printed on their face.

Ett nedvärderande uttryck om asiatiska amerikaner. Det står för *fresh off the boat* och syftar på invandrare som nyligen kommit till USA.

Hai-Phong

En stad i nordöstra Vietnam, nära Tonkinbukten. Grundades 1874.

Ho Chi Minh

Wherever I go, I speak Uncle Ho and think Uncle Sam.

President i Nordvietnam 1954-1969. Namnet betyder *ljuset bringare* och han kallades ofta ”Farbror Ho” av folket. Efter Sydvietnams sammanbrott döptes Saigon, Vietnams största stad, om efter honom till Ho Chi Minh-staden.

me-my

This me-my has just been found. She hid the day we closed the bars.

Ett nedsättande uttryck för vietnamesiska kvinnor som blev tillsammans med västerländska män.

Mekongdeltat

Område i södra Vietnam där Mekongfloden delar sig och rinner ut i havet. Många flyktingar flydde härifrån.

Paper Tiger (Papperstiger)

The tiger we were stalking walked on paper feet.

Ett hånfullt uttryck vietnamesiska soldater använde om den amerikanska armén. En papperstiger ser farlig ut men är egentligen svag.

Omskolning (Re-education)

You did good work, you see - re-educating me.

Efter Saigons fall skickades många sydvietnameser till "omskolningsläger" där de skulle lära sig att tänka som kommunister. Det innebar ofta hjärntvätt och tortyr. Karaktären Engineer sitter tre år i ett sådant läger.

Saigon

The heat is on in Saigon ...

Huvudstad i Sydvietnam. När Nordvietnam tog över den 30 april 1975 döptes den om till Ho Chi Minh-staden. I musikalen arbetar John och Chris på den amerikanska ambassaden här.

Thieu

Thieu has resigned, the new regime may not hold ...

Nguyen Van Thieu var president i Sydvietnam från 1967 till 1975. Han hade utbildats i Frankrike och USA. Han avgick strax innan Nordvietnams invasion av Saigon.

Vietcong

En kommunistisk gerillarörelse i Sydvietnam som fick stöd av Nordvietnam. De bekämpade både den sydvietnamesiska regeringen och de amerikanska styrkorna.

En hälsning från regissören

Läs texten *Nya perspektiv - nya berättelser* av regissören Guy Unsworth.

Diskutera i klassen eller i grupp

1. Varför tror du att det kan vara svårt att sätta upp en musical som *Miss Saigon* i dag? Vad är viktigt att tänka på?
2. Regissören säger att han inte vill visa berättelsen "bara genom ett västerländskt perspektiv" (västerländskt = från Europa eller USA). Vad tror du han menar med det? Hur kan det påverka hur vi uppfattar berättelsen?
3. Varför tror du att regissören läste olika personers berättelser om kriget i Vietnam innan han började repetera? Hur kan det påverka uppsättningen?

Efter föreställningen

Diskutera i klassen, i grupp eller i enskild uppsats

Vid behov, läs om texten *Nya perspektiv - nya berättelser*.

1. Regissören Guy Unsworth försöker visa nya sidor av berättelsen i *Miss Saigon*. På vilket sätt gör han det? Varför?
2. I *Miss Saigon* visas kvinnor och personer från Asien på sätt som vissa tycker är orättvisa eller förenklade, så kallade stereotyper (= när man visar en grupp på ett ensidigt sätt).
 - Regissören säger att han vill berätta den här historien på ett nytt sätt - utan att förstärka fördomar.
 - Hur försöker han göra det?
 - Tycker du att han har lyckats?

Diskutera i klassen

1. Vad tyckte du om slutet? Var det rätt av Kim att göra som hon gjorde? Vad hade hon för alternativ?
2. Vad betyder *frihet* i musikalen? Vem har makt - och över vem?
3. Vad har du lärt dig om Vietnamkriget genom att se *Miss Saigon*?

Välj en karaktär

Varje elev väljer en karaktär: Tam, Chris, Ellen, Engineer eller John.

1. Föreställ dig att det gått 15 år sedan krigets slut (1975).
2. Skriv en kort text ur karaktärens perspektiv. Fantisera fritt.

Berätta om:

- Hur var livet för karaktären före kriget? Hur är det nu?
- Hur förändrade kriget karaktärens liv?
- Har hen kontakt med andra karaktärer?
- Ångrar karaktären något?
- Vad hoppas karaktären på? Vad drömmer hen om i framtiden?

Om slutet

1. Varför tror du att författarna valde att avsluta berättelsen som de gjorde?
2. Skriv ett alternativt slut på *Miss Saigon*.

Regissörens ord

Nya perspektiv, nya berättelser

av GUY UNSWORTH, regissör

Hur berättar man en historia präglad av krig, sexhandel, koloniala strukturer och kulturella stereotyper utan att själv reproducera dem? För regissören Guy Unsworth har utgångspunkten varit att lyssna, ifrågasätta och försöka närma sig den komplexa berättelsen med ödmjukhet.

Första gången jag såg *Miss Saigon* var jag tonåring. Liksom många – särskilt vita, västerländska åskådare – såg jag inte de problem som finns inbäddade i verket. Jag hänfördes av musiken, dramatiken, det storslagna i helheten, men jag saknade den medvetenhet som krävs för att se verkets djupare komplexitet.

Flera år senare, när jag blev inbjuden att regissera *Miss Saigon*, kände jag mig kluven. I Storbritannien hade en ny uppsättning just haft premiär. Den möttes av kraftiga reaktioner – särskilt från östasiatiska skådespelare och gemenskaper, som ifrågasatte om *Miss Saigon* borde sättas upp över huvudtaget. Jag har arbetat mycket med artister från öst- och sydostasien och förstod hur laddat materialet är. Men jag visste också att musikalen inte kommer att försvinna; den betyder fortfarande mycket för många människor. Allt detta påverkade i hög grad mitt angreppssätt. Min utmaning blev: kunde jag närma mig verket på ett annat sätt – med ansvar, ödmjukhet och insikten att jag kanske inte skulle lyckas helt, men att jag åtminstone skulle ha försökt?

Miss Saigon är laddad med svåra teman – kapitalism, kommunism, kön, sexualitet, sexarbete, militarism, rasifiering och den bestående klyftan mellan öst och väst. Musikalen berör nästan varje obekvämt fråga vi brottas med idag. Jag visste att jag inte kunde ta mig an dessa teman på ett övergripande plan, men kanske kunde min väg in i verket gå via individerna – de fiktiva karaktärer

vars berättelser speglar liv som formats av krig och fördrivning?

Under min research slogs jag framför allt av hur olika dessa erfarenheter faktiskt är. Jag läste om en ung, amerikansk kvinnlig journalist som beskrev sin tid i Vietnam under kriget som den bästa perioden i hennes liv. Jag läste vittnesmål från nordvietnamesiska soldater, sydvietnamesiska civila och från dem som hamnade mitt emellan. Ingen enskild berättelse dominerade; alla var unika.

En passage jag ofta återkom till kommer från Viet Thanh Nguyens roman *Sympatisören* (övers. Hans Berggren):

“Jag kände ingen av de unga soldaterna omkring mig utom mina blodsbröder och ändå bekänner jag att jag kände med dem (---). De var mina fiender, och ändå var de mina vapenbröder. (---) Det var världens ände för dem men för mig bara ett byte från en värld till en annan. (---), simmare som simmade ryggsim mot ett vattenfall.”

Citatet hjälpte mig att förstå den emotionella kärnan i *Miss Saigon* – olycklig kärlek, motsägelserna, gemensamma mänskliga erfarenheter. Det var i det här arbetet kunde ta avstamp.

Innan repetitionerna satte igång reste jag till Vietnam. Det förvånade mig inte att kriget knappt nämndes. Dels speglar det en nationell anda präglad av framtidstro, dels är det ett resultat av ett officiellt narrativ med syfte att släta ut komplexiteten. De samtal som trots allt avslöjade något rymde ett brett spektrum av personliga upplevelser och

minnen. Detta tydliggjorde en av musikalens begränsningar; även om handlingen kretsar kring fem huvudkaraktärer är många andra, särskilt kvinnorna i Dreamland, snudd på osynliga utanför baren. Det ville mitt team och jag ändra på. Vi började föreställa oss dessa människors liv på andra platser: på Saigons gator, i glimtar av liv bortom klubben – och tre år senare. En kvinna lämnar sitt barn hos en granne innan hon går till jobbet. En annan visar sig senare ha varit spion för Nordvietnam. Jag fastnade också för ett dokumentärt fotografi. En kvinna i traditionell *áo dài**, cyklande med en korg bröd (franskt) och ett M16-gevär (amerikanskt) på ryggen. Hon fick bli en av våra Dreamland-kvinnor – uthållig, komplex och ett uttryck för den kulturkrock som tycktes prägla Saigon.

Genom hela processen har jag velat undvika att gestalta *Miss Saigon* enbart genom ett väster-

ländskt raster. Samarbetet med asiatiska artister i repetitionssalen har därför varit helt avgörande. Om vi kunde lyfta fram det mänskliga i de delvis ofullständiga karaktärerna som står i berättelsens centrum och låta dem ta plats i sina komplexa kulturer och svåra omständigheter, kanske slutet inte skulle upplevas som en enkel, romantisk tragedi? Kanske skulle det i stället framstå som något mer trassligt och smärtsamt? Som en spegling av den orättvisa som drabbar krigets offer och bli till ett ögonblick då man vill ropa: "Det här borde aldrig ha hänt". Men där allt redan är för sent.

Arbetet pågår fortfarande. Vi har förstås inte löst allt, men jag hoppas att vi har funnit sätt att förskjuta berättelsens perspektiv. ■

*áo dài är en traditionell vietnamesisk dräkt

Till läraren

Korta svar på fördjupningsfrågor om Vietnamkriget – globalt och svenskt perspektiv

Nämn orsaker till Vietnamkriget. Hur hänger de ihop med kalla kriget?

Efter andra världskriget ville Vietnam bli självständigt från Frankrike, vilket ledde till Första Indokinakriget. Efter Frankrikes nederlag 1954 delades Vietnam i ett kommunistiskt Nordvietnam och ett väststött Sydvietnam. USA engagerade sig militärt för att stoppa kommunismens spridning i Asien, vilket hänger ihop med kalla krigets ideologiska konflikt mellan USA och Sovjetunionen.

Vilka länder var inblandade, direkt eller indirekt? Hur skilde sig deras motiv åt?

USA och dess allierade stödde Sydvietnam, medan Sovjetunionen och Kina stödde Nordvietnam. USA:s motiv var att stoppa kommunismens spridning medan Sovjet och Kina ville stärka kommunistiska rörelser globalt. Flera andra länder påverkades indirekt genom flyktingströmmar och politiska spänningar.

Hur drabbades den vietnamesiska civilbefolkningen under kriget?

Civilbefolkningen utsattes för omfattande bombningar, kemiska vapen som Agent Orange, massaker och tvångsflyttningar. Miljontals vietnameser dödades eller skadades, och stora delar av landet förstördes.

Om USA:s roll och reaktioner

Hur påverkades den amerikanska befolkningen av kriget? Vilka röster var för respektive emot?

Kriget ledde till omfattande protester i USA, särskilt bland unga, studenter och medborgarrättsrörelsen. Många motsatte sig kriget på moraliska grunder eller för att de själva riskerade att bli inkallade. Samtidigt stödde andra kriget av patriotiska skäl eller av rädsla för kommunismens spridning.

Vad innebar begreppet *bui-doi* i efterkrigstidens USA?

Bui-doi är vietnamesiska för *dammens barn* och användes för att beskriva barn födda av vietnamesiska mödrar och amerikanska soldater. Många av dessa barn lämnades kvar i Vietnam efter kriget och mötte diskriminering både i Vietnam och i USA.

Om Sveriges reaktion och roll

Hur såg den svenska regeringen på Vietnamkriget? Hur uttryckte man sig officiellt?

Sverige, under ledning av Olof Palme, var starkt kritiskt till USA:s inblandning i Vietnam. Regeringen fördömde bombningarna och erkände Nordvietnam 1969.

Vad gjorde den svenska freds rörelsen under den här tiden?

Den svenska freds rörelsen organiserade demonstrationer, insamlingar och informationskampanjer. FNL-grupper samlade in pengar till Vietnams befrielsefront, och många svenskar deltog i protester mot kriget.

Sverige var ett av få västländer som tidigt erkände Nordvietnam. Varför? Vad fick det för konsekvenser?

Sverige erkände Nordvietnam 1969 som en del av sin utrikespolitik baserad på neutralitet och stöd för självbestämmande. Detta ledde till diplomatiska spänningar med USA, inklusive att USA kallade hem sin ambassadör från Sverige.

Om efterverkningar och arv

Vad hände med de vietnamesiska flyktingarna efter kriget? Hur togs de emot i Sverige?

Efter kriget tog Sverige emot vietnamesiska båtflyktingar som flydde från det kommunistiska styret. De mottogs med humanitärt stöd och integrerades i det svenska samhället, även om de mötte utmaningar som språkbarriärer och kulturella skillnader.